

هم نشین - صفحه ۳۰

#تاریخ ادبیات:

سعدی، سنایی غزنوی: صفحه ۱۵۰ / مولوی: صفحه ۱۵۳ کتاب درسی

#معنای لغات:

پیوند: برقراری ارتباط / رویارو: روبه‌رو / هم‌دلی: متحد بودن، دلسوزی / خرسندی: رضایت، خوش حالی / مصاحبت: هم‌نشینی و هم‌صحبتی / شکیب: صبور / دل‌انگیز: روح انگیز، دوست‌داشتنی / صفا: پاکی و بی‌آلایش بودن / غایب: دور از نظر / ذوق: اشتیاق / کنونی: فعلی / گسترده: فراگیر / در پی: به دنبال / مصائب: (جمع مصیبت) بلا و گرفتاری‌ها / لاف زدن: ادعا کردن / لاف دوستی می‌زنند: ادعای دوستی می‌کنند / جامه: لباس / می‌گریز: فرار کن، بگریز / منش = کردار: اخلاق / عمیق: در اینجا به معنی مهم و ریشه‌ای / صلی الله علیه و آله: درود خدا بر او خاندانش باد / دین = آیین / صحبت بد: هم نشین بد / پلید: آلوده / طبیعت ایشان: خلق و خوی آن‌ها / طریقت: راه و روش / خاندان: طایفه و ایل و تبار / نبوت: رسالت، پیامبری / اصحاب کهف: یاران غار / نیکان: انسان‌های خوب / زمینه: دلایل اولیه / گرایش: تمایل / عامل: سبب ساز / همدم: رفیق، دوست / نیکوخال: با رفتارهای پسند / از تو به باید ← به: بهتر / متعالی: بلند پایه / بیفزاید: افزایش دهد / معاشرت: رفت و آمد، دوستی

#معنای شعر:

بیت اول: دیدن دوستی که مدتی از تو دور است، مانند باریدن ابری در بیابان بر انسان تشنه، شورانگیز و اشتیاق آور است.

بیت دوم: تا می‌توانی از دوست و همراه بد، دوری کن؛ چرا که دوست نامناسب از مار زهرآگین نیز بدتر است.

بیت سوم: مار زهرآگین، تنها جان تو را می‌گیرد؛ ولی هم‌نشین بد، جان و ایمانت را با هم می‌گیرد.

بیت چهارم: با افراد بد هم‌نشینی نکن که هم‌نشین بد، با آلودگی‌ها و ناپاکی‌هایش، تو را آلوده می‌کند.

بیت پنجم: همان‌گونه که خورشید با این عظمت، با لکه‌ی کوچک ابری پوشانده می‌شود.

بیت ششم: پسر حضرت نوح با دوستان بد هم‌نشینی کرد و ایل و تبار رسالتش را گم کرد.

بیت هفتم: سگ اصحاب کهف، چند روزی با انسان‌های نیکوکار هم‌نشین شد و دنبال آن‌ها رفت و در شأن و جایگاه برابر با انسان شد.

بیت هشتم: باید دوست خود را از کسانی انتخاب کنی که از تو شایسته‌تر باشد. در این صورت باعث افزایش عقل و دین تو می‌شود.

#معنای عبارت:

مصاحبت با یک دوست خوب و شکیب...: هم‌نشین با دوستی خوب و صبور، مانند وزش باد ملایم و خوبی است که احساس آرامش و

راحتی و پاکی درون را در ما شاداب می‌سازد.

چه بسیارند کسانی که لاف دوستی...: افراد زیادی هستند که ادعای دوستی دارند، اما در حقیقت مانند گرگ‌های درنده هستند که

لباس گوسفندان بر تن دارند و خود را مهربان و دوست‌داشتنی نشان می‌دهند.

هر که با بدن نشیند... هر کسی با انسان‌های بد هم‌نشین بشود، حتی اگر خلق و خوی آن‌ها در رفتار وی تاثیر نگذارد، او را به پیروی از راه و روش آنها متهم می‌شود.

#آرایه‌های ادبی:

از پیش رو برداشتن: کنایه از برطرف کردن / خوشی و ناخوشی: تضاد / همچون وزش نسیم دل‌انگیز: تشبیه // بیت اول: بیابان، تشنه، ابر: تناسب / واج آرایی «ر» و «ب» / مصرع اول به مصرع دوم تشبیه شده است ← تمثیل: مصرع دوم برای مصرع اول // دام و چاه: استعاره از مشکلات و اشتباهات در دوستی / گرگ و گوسفند: تضاد / گرگ در لباس گوسفند: کنایه از فریب‌کاری // بیت دوم و سوم: آرایه تکرار در واژه «مار، یار، بد» / واج آرایی در حروف «ا، د، ر، ب» / مار و یار: جناس ناقص اختلافی // بیت چهارم: پاک و پلید: تضاد // بیت چهارم به پنجم تشبیه شده است ← تمثیل: دوستی با بدن مانند لکه‌ی ابری که آفتاب را پنهان می‌کند، انسان را آلوده می‌کند // بیت هفتم: تلمیح دارد به داستان اصحاب کهف / مردم: مجاز از انسان (کل به جزء)

#نکات دستوری:

از تو به باید (باشد): حذف فعل باشد به قرینه‌ی معنوی / تو را عقل و دین = عقل و دین تو ← را: فک اضافه

#خود_ارزیابی:

- ۱- پدر و مادر، معلمان دلسوز و مربیان باتجربه
- ۲- به دلیل آنکه اگر انسان، از خلق و خوی انسانی فاصله بگیرد، از حیوانات نیز بیست‌تر و بی‌ارزش‌تر می‌شود.
- ۳- صفحه ۳۲: به تجربه ثابت شده است که...

فارسی تدریس - کانال تدریس ادبیات و زبان فارسی

 @farsitadris